A°. 1817.

N°. 6.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, DEN 8sten FEBRUARY.

BATAVIA,

ZATURDAG, den 8 FEBRUARY, 1817.

ZEE TYDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Feb. 1.—Eng. schip L'Adele, John Bartert, van Polo Pinang, den 8sten Jun. passagier, de Heer F. Bauer.

—— 3.—Arab. schip Mastora, Said Hassan Habassy, van Minto en Palembang, den 20sten November.—do. brik Patalkohair, Said, Hussan, van do. do. den 20sten do.

—— 5.—brik De Hoop, A. de Bruin, van Minto en Toboalie, den 31sten Jan. passagiers, de Heer Kemmel en famielje.

Vertrokken.

Feb. 2.—Eng. brik Mentor, S. Abellino, naar Rembang, passagiers, luitenant M. Hornung, en de Heer Foedt.

—— 3.—schip Virgo Java, J. Baggers, naar Samarang, passagiers, de Heer Abo en famielje, &a.

—— 5.—Z. M. schip Maria Reigersbergen, J. Groot, naar Sourabaya, passagiers eenige Gouvernements Ambtenaaren.—Eng. schip Jane, T. Meughan, over Minto na Bengale, passagiers, Nederlandsche Troupes voor Minto, Juff: Meughan kapt. Flint, naar Bengale.—do. Swallow, D. Wilson, naar Amboyna, passagiers, eenige Gouvernt. Ambtenaar n.—schip Sourabaya, N. Buchanan, naar Amboina, passagiers d'Heer van der Kaa, naar Indramayo.—do. Arab. schip Mohabar, Oemar Boegies, naar Cheribon, passagiers eenige Gouvernements Ambtenaren, dito Salambon, Murian, naar Samarang, passagiers eenige Gouvernements Ambtenaren.

—— 6.—schoenjer Calypso, C. Lindam, naar Mauritius.

Schepen leggende ter Reede Batavia.

Schip Sourabaya—dito Elisabeth Johanna—dito Java—brik de Hoop—Eng. schip Princes Charlotte—ditto L'Adele—brik Eagle—dito Gissina—Amer. schip Conestoga—dito Marcellus—Arab. schip Mahadarie—dito Mastora—brik Wyfkrim—dito Hisoer—dito Potholkarier—Chinees. brik Tiansoon—dito Soendie—dito Hope—dito Hapsing.

SOURABAYA.

Aangekomen.

Jan. 27—Nieuwe schoener, Tangsing, van Lassem en Arroes-baya, den 30 December.

Vertrokken.

Jan. 23—Schip Aurora, C. Brandligt, naar Amsterdam, passagiers, de Heeren Ludwig, Essche en Famillie.——Eng schip Dispatch, William Crozier, naar Banjermassing.

—— 24—Eng. schip Mary, C. W. Allen, naar Mauritius.

—— 28—Z. M. brik De Javaan, 1ste Luit. Knossis, naar Banjoewangie.——Z. M. kanoneer boot No. 4, Luit. Elgenhuisen, naar dito.——Z. M. kanoneer boot No. 2, Luit. K. W. Feysel, naar dito.

Schepen leggende ter Reede Sourabaya.

Z. M. schip De Ruyter,—dito dito Amsterdam,—dito dito Admiraal Evertzen,—dito dito korvette Iris,—schip Maria Louisa,—dito Johanna Frederika,—brik Experiment,—dito De Vreede,—dito Amazone,—dito Anna,—dito Fatta Mabarak,—dito Mary,—dito William Pullen,—dito Margaretta,—schoener Jonge Nicolaas,—dito Rose,—dito D'Swaan,—Z. M. kanoneer boot No. 1,—dito dito No. 3—dito dito No. 4,—dito dito No. 7,—dito dito No. 8,—dito dito Baracotta No. 9,—Engelsche Gun-boat No. 4.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE den 13 July.

By de opening van de Hervormde Synodale Vergadering op den 3 july, heeft de kommissaris generaal, provisioneel belast met de zaken der Hervormde Kerk enz. Jonkheer O. Repelaer van Driel, de navolgende aanspraak gedaan:

Hoogeerwaarde, Hooggeleerde Heeren!

Plegtig en belangryk is dit oogenblik, waarin, na verloop van twee eeuwen, het *algemeen Synode der Hervormde Nederlandsche Kerk* andermaal vergadert,

Te midden van den tachtigjarigen oorlog, van dien grootschen stryd voor vryheid en godsdienst, vergaderde het eerste Nationaal Synode; om de drie jaren, zoo bepaalden het de toemalige verordeningen, zoude hetzelve weder worden by een geroepen; dit had echter geen plaats. Eerst nu, na byna twee honderd jaren, mag dit gebeuren; zoo bepaalde het de wil des Albestuurders! Hoe vele en hoe groote gebeurtenissen kenmerkten het verloopen tydperk! de herinneringen verdringen zich in onzen geest; volkeren werden gevormd, en volkeren verdweenen. Wy zien den Nederlandschen staat ten toppunt van voorspoed en roem verheven, trapsgewyze in magt en welvaart verminderd, ten prooi aan binnenlandsche partyschappen en buitenlandsch geweld, vernederd, uitgeput, vernietigd. Wy hadden geen Vaderland meer. Maar de Almagtige gebood, de duisternis werd tot licht. Hy verbrak den staf des dryvers, schonk ons Vaderland en Koning.

Wie onzer had in die dagen van ellende en slaverny, toen ook voor de Hervormde Kerk, deelgenoote van de vernedering en van het ongeluk des Staats, de toekomst een zoo donker en treurig vooruitzigt opleverde; wie onzer, Myne Heeren! had zich toen de mogelykheid kunnen verbeelden van eene Nationale Kerkvergadering, uit *alle* de Nederlandsche gewesten, ook uit die, welke reeds zoo lang van ons waren afscheurd, te midden van rust en vrede, onder de gelukkigste vooruitzigten, tot het voortreffelykste einde byeengeroepen door de stem van eenen goedertierdigen Koning, afstammeling der doorluchtige grondvesters onzer burgerlyke en godsdienstige vryheid. By de menschen was dit onmogelyk; het is de vinger Gods!

Ja, in veel gunstiger omstandigheden, dan éens onze voorvaderen, aanvaardt Gy, Hoog Eerwaarde Heeren! uwe gewigtige taak. Toen omringden hen de verwoestingen des oorlogs, thans genieten alle volkeren van Europa den ontschatbaren zegen van eenen algemeenen vrede; toen schokten binnenlandsche verdeeldheden onzen pas gevormden Staat, thans is er geene party dan voor Koning en Vaderland; toen beroerden godgeleerde twisten, met alle derzelver verderfelyke gevolgen, de kerk, en leverden de hoofdbezigheid op voor de Nationale Kerkvergadering; thans kan dit Hoogwaardig Synode, gelukkiger dan byna alle de Concilien, in den loop van zoo vele eeuwen gehouden, den tyd geheel wyden aan edele en nuttige werkzaamheden, ter bevordering van de ware belangens des Christendoms, en ter uitbreiding van het ryk van waarheid en deugd.—Van U toch wacht de Hervormde Kerk de voltooijing harer nieuwe kerkelyke inrigting, door wyze verordeningen, welke den veranderden uitwendigen kerkvorm vruchtbaar kunnen maken voor godsdienst en zedelykheid.

En in dezen gewigtigen arbeid kunt gy, Myne Heeren! vry en onbelemmerd werkzaam zyn, door geen anderen lastbrief gebonden, dan door dat zelfde algemeen voorschrift, hetwelk by het algemeen reglement op het bestuur der Hervormde Kerk aan allen gegeven is, die in onderscheidene betrekkingen met het kerkelyk bestuur beslast worden: „ de „ zorg voor de belangen, zoo van het Christendom in het algemeen, als van de Hervormde Kerk in het byzonder; de handhaving harer leer; de vermeedering van godsdienstige kennis; bevordering van christelyke zeden; de bewaring van orde en eendragt; en de aankweking van liefde voor „ Koning en Vaderland." Zie daar de verhevene en beminnelyke pligten, waartoe boven allen, Uw HoogEerw, als uit naam der geheele Hervormde Kerk, geroepen wordt.

Gaarne, Myne Heeren! daarvan ben ik verzekerd, zult gy my willen vergezellen, in eene korte ontwikkeling van deze algemeene voorschriften, met toepassing op de werkzaamheden uwer aanzienlyke vergadering; voor U, in wier harten alle die grondregelen gegraveerd zyn, is dezelve geheel onnoodig, maar zy voegt by deze belangwekkende plegtigheid, en ik verheug my als het ware ook in uwen naam en in uwen geest, te mogen spreken.

De zorg voor de belangen van het Christendom in het algemeen staat aan het hoofd der opgenoemde pligten.

De geest van iedere eeuw heeft zyne heldere en zyne donkere zyde; onder de byzonderheden, welke de onze voordeelig onderscheiden, is de vereeniging van welmeenende, schoon door verschillende namen en verschillende begrippen van elkanderen anderzins verwyderde Christenen, tot het groote doel, de verbreiding en de verdediging des Christendoms. Dank zy den God en Vader van onzen Heer Jezus Christus! die in deze vereeniging het beste wapen geschonken heeft, tegen de aanvallen des ongeloofs; nooit zoo geweldig en zoo openlyk, dan in de dagen, welke wy beleefden; maar ook nooit met zoo veel mannelyke kracht en overtuigende klaarheid te keer gegaan, door de opregte vrienden van het Evangelie, voor wien tevens het deelgenootschap in dezen edelen stryd, het meest doelmatig middel is geworden ter bevordering van christelyke broederliefde. Zoo bestuurt de Opperste Wysheid ook het kwade ten goede, en vestig het Ryk der Waarheid zelfs door de handen van deszelfs bestryders.

De voorgedragen pligt zou eene wonderspreuk geschenen hebben in vroegere eeuwen; thans is de weg gebaand, men behoeft slechts voort te gaan.

Maar deze broederlyke verdraagzaamheid, de vrucht van verlichten yver in den dienst van onzen gemeenschappelyken Heer, is geheel onderscheiden van die laakbare onverschilligheid omtrent de waarheden van den godsdienst, welke het noodwendig gevolg is van losse en wankelende beginsels. Gy, myne Heeren! zult met de zorg voor de algemeene belangen des Christendoms *de zorg paren voor de byzondere belangen der Hervormde Kerk.*

De vriend des vaderlands kan en mag *byzonder* de aangelegenheden behartigen van de stad zyner inwoning; de vereerer van Christus kan en mag byzonder de belangens behartigen van het christelyke genootschap, welks kenmerkende leerstukken en inrigting het meest met zyne overtuiging overeenkomen; maar van de hooge kerkvergadering, welke dezelve vertegenwoordigt, moet de

Hervormde Kerk zulks als een eerste pligt vorderen.

En vermeerdert de voortreffelykheid eener zaak derzelver billyke hoogschatting, zoo moet de Nederlandsche Hervormde Kerk ons te dierbaarder zyn, naar mate zy zich van andere voordeeliger onderscheidt.

Met den geest des tyds voortgaande, hebben derzelver leeraars zich den naam van leeraars *der Hervormde Christenen* meer en meer waardig gemaakt; zich verrykende met de schatten van kennis, en vooral met de vorderingen in taal en uitlegkunde, welke aan de laatst afgeloopen eeuw, alleen door blind vooroordeel kunnen ontzegd worden. Nooit was er welligt een tydstip, waarin onze kerk op zoo vele mannen van kunde, talenten en ware verlichting heeft kunnen roem dragen, dan het tegenwoordige. Maar van den anderen kant, heeft ons de Goddelyke Voorzienigheid behoed tegen de rampzalige gevolgen der buitensporige zucht, tot het nieuwe en vreemde, welke onder den innemenden naam van verlichting in sommige landen en in sommige kerkgenootschappen doorgedrongen, de gewigtigste en troostrykste waarheden van den godsdienst ondermynd, Christus uit het christendom en God uit bybel weggenomen, en eindelyk een krachteloos en steeds afwisselend stelsel van menschelyke waanwysheid in de plaats heeft gesteld van het goddelyk Evangelie.

Geloofd zy de naam van Onzen Heer! de leeraars der Hervormde Kerk gaan steeds meer en meer met vasteschreden voort op den veiligen middenweg, waar de beminnelyke nederigheid den waren wyzen steeds geleidt; om dat juist zyn voortgang in grondige kennis hem meer en meer doet gevoelen, hoe veel hem ontbreekt. De christelyke ootmoed beveiligt hem, zoo wel tegen den dwazen eigenwaan eener beperkte schoolgeleerdheid of trotsche dweepzucht, die hare eigendunkelyke uitleggingen en bepalingen, als onfeilbare waarheden opdringt; als tegen de nog misdadiger aanmatiging der valsche verlichting, welke de vonden harer ingebeelde scherpzinnigheid wil doen gelden boven goddelyk gezag.

Tegen deze onderscheiden uitersten waarborgt ons de *handhaving der Hervormde leer*, welke geen gezag eerbiedigt dan dat der Heilige Schrift, maar ook dat gezag, zonder beding of uitzondering, laat gelden als den volkomen regel van geloof en leven.

Door de ondervinding voorgelicht zult gy, Myne Heeren! de zuiverheid dezer leer door den *eenigen goeden* waarborg verzekeren; namentlyk door het vaststellen van inrigtingen, geschikt om den waren christelyken geest in leeraars en gemeenten te bewaren en te versterken, *door de vermeerdering van godsdienstige kennis.*

In de eerste plaats zal uw hoofddoel zyn om door *verordeningen op het examen*, de kerk te beveiligen tegen hen, die, zonder toegerust te zyn met de vereischte kunde en bekwaamheden, zich tot den eerwaardigen stand van leeraar onbevoegd trachten te verheffen. De Hervormde geestelykheid moet eenen kring vormen van achtbare mannen, op wier kennis, wysheid en godsvrucht, de kerk zich veilig kan verlaten.

In de tweede plaats, zal uwe zorg zich uitstrekken tot de gemeenten zelve; doelmatige bepalingen zullen aan het *godsdienstig onderwys* de rigting geven, welke onder den goddelyken zegen meest geschikt is om Christenen te vormen; niet slechts dien heerlyken naam dragende, maar ook bekend met derzelver beteekenis; die van de hoofdwaarheden en pligten van den christelyken godsdienst, gezonde en heldere begrippen bezitten.

Het Synode, deze hoofdverordeningen bepaald hebbende, zal voorts, zoo met betrekking tot de uitoefening van den *openbaren eeredienst*, als andere aan hetzelve by het algemeen reglement opgedragen onderwerpen, de bepalingen kunnen vaststellen, welke aan hetzelve, na bedaarde en onzydige overweging, met de omstandigheden onzer kerk meest overeenkomstig zullen voorkomen, om den echt christelyken geest te versterken en zuivere godsdienstige kennis te vermeerderen.

Gy zult reeds in deze uwe zitting doen al wat thans kan gedaan worden, en verder al dat geen voorbereiden, waarvan de voltooijing moet worden overgelaten aan volgende synodale vergaderingen, van welker geregelde jaarlyksche byeenkomst de Hervormde Kerk, door de bepalingen van het algemeen reglement, *is verzekerd.*

Onvruchtbaar zoude echter alle kennis zyn, wanneer daar mede niet gepaard ging de *bevordering van christelyke zeden.* Beschouwden wy bevorens onze eeuw van de verlichte zyde, ten aanzien der zedelykheid kunnen wy derzelver donkeren kant *niet* verbergen.

Het moet dan waar zyn, dat het meer opentlyk bedryven der ondeugd, dezelve thans meerder doet in het oog vallen; dan in de dagen onzer vaderen, en dat althans sommige ondeugden ook toen meer algemeen waren, dan men zoude vermoeden, schoon door den sluijer der geheimhouding bedekt; *zeker* is het toch, dat reeds dit opentlyk vertoon een algemeener zedebederf kenmerkt, en dat de koele onverschilligheid, waarmede de uitwendige eeredienst door velen, zelf door sommige anderzins achtingwaardige menschen behandeld wordt, te duidelyk den verkeerden smaak en gewone denkwyze onzer eeuw bewyst, om door eenig vernis te kunnen bedekt worden.— En wien kan zulks verwonderen? Oorlogen en staatsberoerten oefenen meestal een ongunstigen invloed uit op de zedelykheid; wat moest dan niet de verdervende kracht zyn der rampzalige gebeurtenissen van onzen tyd, waarin wy alle goddelyk en menschelyk gezag zagen vertreden; alle teugels, die de woedende driften der menschen bedwingen, verbroken en de helsche leer van ongodsdienstigheid en zedeloosheid, stelselmatig, in praktyk gebragt. Eene vreemde overheersching is steeds het bederf der nationale zeden; wat moest men dan vreezen van de onderdrukking eens gouvernements, welks staatkunde, even als het kwaad beginsel, in eeuwigdurenden stryd was met braafheid, deugd en goede trouw; en by hetwelk de godsdienst in geene aanmerking kwam, dan als een werktuig te meer van onderdrukking en misleiding.

Wanneer wy dit overwegen, dan danken wy God dat niet alle voorvaderlyke deugden uit Nederland verdwenen zyn, en dat zelfs hier en daar eene aanvankelyke verbetering, door meerdere waardering van den openbaren godsdienst en meerdere ingetogenheid in den wandel, eenige hoop geeft op gunstiger toekomst.

Maar het is dan ook de duurste pligt van het Hervormd kerkbestuur, de meer krachtige middelen, welke de nieuwe inrigtingen aan de hand geven, vooral aan te wenden ter bevordering van christelyke zeden. Ik erken het, de omstandigheden vorderen ook hier in met behoedzaamheid te werk te gaan; eene uitoefening der kerkelyke tucht, zoo als by de grondvesting onzer kerk mogelyk was, zou thans noch doelmatig, noch uitvoerlyk zyn; maar men late de handen daarom niet slap hangen; *veel zeer veel*, kan men verwachten van een verlichten en bedaarden yver voor godsdienst en deugd.

Vooral van het voorbeeld der leeraren hangt *veel*, byna *alles* af; en welke oogluiking ook in andere gevallen mogt raadzaam zyn, in den *leeraar* duldt het geene verschooning, wanneer hy, in plaats van een voorbeeld te zyn voor de gemeente, door eenen ergerlyken wandel, aan de goede zaak des christendoms een onherstelbaar nadeel toebrengt.

De overtuiging van de noodzakelykheid eener wyze gestrengheid in dit opzigt, deed dan ook de opstellers van het algemeen reglement op het bestuur der Hervormde Kerk bepalen: *dat predikanten of kandidaten, wegens zedelyk wangedrag eenmaal afgezet, als zoodanig nooit meer zullen kunnen aangenomen worden.* Als mensch kunnen zy zich verbeteren, maar nooit meer toegelaten worden tot leeraars van godsdienst en deugd, na eenmaal een onuitwisbaren vlek op dien eerwaardigen stand geworpen te hebben.

Het reglement, hetwelk door U Hoog Eerw. zal worden vastgesteld, *op de manier om kerkelyke zaken te behandelen en op het kerkelyk opzigt en tucht*, zal verder bepalingen moeten behelzen, welke meest nadrukkelyk kunnen werken tot handhaving van christelyke zeden.

De bewaring van orde en eendragt staat daarmede in het naauwste verband; uwe ervaring en kunde zal dezelve waarborgen door doelmatige *verordeningen op de kerkvisitatien;* een zoo veel vermogend middel, wanneer het wel wordt aangewend, als onbeduidend en zelfs geschikt om kerkbestuur en godsdienst ten doel der spotzucht te stellen; wanneer men hetzelve tot een ydelen vorm laat vervallen.

Zoo wel de bevordering van christelyke zeden, als de bewaring van orde en eendragt, kunnen nader verzekerd worden, door goede bepalingen omtrent de verrigtingen, en daarmede in verband staande inkomsten en uitgaven, der *classicale besturen en ringsvergaderingen*, de inrigting en werkzaamheden der *kerkenraden*, de bezorging der *vacaturen* en de *beroeping* der *predikanten.*

Gy zult in alle deze verordeningen de noodige eenheid in beginsels en hoofdzaken, en tevens de door verschil van localiteiten en omstandigheden gevorderde vryheid in de toepassing aan de kerken verzekeren. In het byzonder zal door u worden in het oog gehouden, dat de *walsche kerken*, welke aan de vereeniging met de hollandsche gaarne haar afzonderlyk bestaan reeds hebben opgeofferd, die vryheid in het huishoudelyke dienen te behouden, welke door hare omstandigheden geboden en door het algemeen reglement verzekerd wordt.

Eene kerkvergadering, zoo werkzaam voor de hoogere belangen des Christendoms, maakt zich tevens by uitnemenheid verdienstelyk aan den Staat; godsdienst toch en zedelykheid, zyn de hechtste steunsels der burgerlyke maatschappy. Ook deze beweegreden, Hoog Eerwaarde Heeren! zal voor u veel gewigt zyn; want ik weet het, u bezielt vurige *liefde voor Koning en Vaderland.*

Vaderland! — o! hoe dierbaar is ons dat geworden, na het eenmaal te hebben verloren; na pas het gevaar ontworsteld te zyn, om het andermaal te verliezen. Ook de godsdienst schat u hoog; om den gelukstaat der onsterfelykheid aan te wyzen, zegt zy, *de Hemel is uw Vaderland.*

Liefde voor den *Koning!* — deze gloeit in de borst van elken opregten Nederlander, maar wordt, zoo het mogelyk ware, nog verhoogd by den christen, by den belyder der Hervormde leer; voor eenen Vorst, die, terwyl hy de onafhankelykheid van het geweten met naauwgezetheid eerbiedigt, en als Souverein, alle eerediensten gelykelyk beschermt, echter den godsdienst zyner vaderen zoo hartelyk is toegedaan, en met zoo verlichten yver deszelfs belangen bevordert.

Ik gevoel het volkomen, vereerend en edel is de taak, op last van zoo een Koning, het *christelyk Synode der hervormde kerk van het Koningryk der Nederlanden* plegtig te openen, en in Hoogstdeszelfs naam by te wonen.

Ik zal, dit oogenblik steeds als een der gelukkigste en gewigtigste myns levens beschouwen, indien, zoo als de gunstigste vooruitzigten voorspellen, de werkzaamheden dezer statige kerkvergadering, aan derzelver groote oogmerken inderdaad volkomen mogen beantwoorden.

Van myne zyde heb ik getracht, dezelve voor te bereiden en gemakkelyker te maken, door, na raadpleging met de daartoe meest bevoegde personen, de ontwerpen der verschillende reglementen te doen vervaardigen, welke by het algemeen reglement en den daarop gegronden last Zyner Majesteit, aan my waren opgedragen.

Gy, Hoog Eerwaarde Heeren! zult die ontwerpen ontvangen, beoordeelen of dezelve U ten leiddraad uwer overwegingen kunnen dienen, en vervolgens dat gene bepalen, hetwelk U, na bedaarde en onbevooroordeelde overweging, voor het welzyn der kerk meest bevorderlyk zal voorkomen.

Als vertegenwoordiger van eenen Koning, uit wiens naam ik opentlyk verklaarde, „ dat „ Hy nooit invloed zal trachten uit te oefe„ nen op het geen *niet* tot het gebied der „ Koningen, maar tot dat der Godheid uit„ sluitend behoort" zal ik met gelyke naauwgezetheid de vryheid en onafhankelykheid eerbiedigen van deze hooge kerkvergadering; vry, en als ware geen Koninklyke commissaris in uw midden tegenwoordig, kunt gy uwe deliberatien voortzetten en besluiten nemen, over alles wat de U aanbevolene belangen betreft, terwyl ik echter steeds bereid zal zyn, om, wanneer myn raad of invloed nuttig zoude kunnen wezen, U naar vermogen behulpzaam te zyn, tot de gelukkige volvoering van uwen gewigtigen taak.

Ja die taak is hoogst gewigtig; op u vestigt zich thans het oog van alle uwe geloofsgenooten.—Maar die taak is ook groot en edel; de dierbaarste belangen van den Godsdienst zyn u aanbevolen. Van U wacht de Hervormde Kerk de voltooijing van het groot herstellingwerk; van U wachten Vaderland en Koning instellingen, in de gevolgen, ook heilryk voor de burgerlyke Maatschappy.

Groot zyn die verwachtingen, maar gegrond zyn ook de vooruitzigten op derzelver vervulling, want het is aan U, dat dit gewigtig werk is opgedragen, aan U, die daar voor zoo geheel berekend zyt, en de meesten van wien ik, reeds als leden der consulerende commissie, zoo hoog leerde schatten.—In U mag ik mannen beschouwen, die uitgebreide kundigheden en groote talenten vereenigen, met warmen yver voor de zaak des Christendoms en der Hervormde Kerk, die ervarenheid en voorzigtigheid paren met den standvastigen wil, om het goede te bevorderen, niet om dat het dezen of genen behaagt of mishaagt, maar om dat het goed is; die met vriendelyke toe-

genheid, by verschil van denkbeelden, het middel tot vereenigen weten te vinden; die geene toejuichingen bejagen, maar alleen de goedkeuring begeren van hun geweten, en, het geen alles zegt, van Hem, in wiens naam ook gy thans vergaderd zyt.

Hy, de Heer der Kerk, gebiede zyne zegen, bestnre U door Zynen Geest.

Wel aan, Hoog Eerwaardige Mannen! uwe edele taak met moed aanvaard, onder opzien tot Hem, en het zal u wel gelukken. Eenmaal verheugt zich dan ook de latere nakomelingschap in uwen arbeid en herinnert zich zegenend uwe namen.

(*Haarlemsche Courant.*)

PRYZEN DER EFFECTEN.

pCt.	*Amsterdam den 10 Augustus.*		
2½	Werkelyke Schuld	*f* 42¾	a 43
	Restanten van uitgestelde Schuld	1 9/16	– 1⅝
	Kansbiljetten	24½	– 24¾
5	Nieuwe Syndicaat-Bons	83	– 83½
5½	Amerika, by *Hope* en *Comp*	95	– 95½
5	Rusland	81¼	– 81½
–	Zweden	29¼	– 29¾
4	Deensche Tollen	64¼	– 64¾
5	Pruissen		–
2½	Weener Certificaten	26	– 26½
5	Certificaten Monte Napoleone		–
5	Dito Napels	56¾	– 57¼
–½	Nieuwe Spanjaarden	32¾	– 33¼

(*Rotterdamsche Courant.*)

MENGELINGEN.

(*Vervolg van ons voorig Nommer.*)

DERDE ZANG.

Voor 't laatst, ô zangeres! zoo wordt uw taak voldongen.
Verhef nog eenmaal u, en gy hebt wel gezongen.
Styg, als een adelaar, wien wond, noch zwaarte boeit,
Die boven nevelen en donderwolken roeit,
En, in zyn hooge vlugt, voor and'ren niet te volgen,
Geen' oceaan meer ziet, schoon vreesselyk verbolgen!
Verhef welsprekendheid, die ed'le kunsten mint,
En wetenschappen eert, zich naauw aan haar verbindt,
Met eigen luister praalt, daar flaauwer glansen zwichten,
En gloort, als de avondstar, by all' de hemellichten.
Vertoef hier, zangeres! in 't zorgeloos gebied,
By wetenschap en kunst, waar gy geen grenzen ziet!
Hier heerscht een eeuw'ge vreê, daar heuchelyke zangen
De reijen, hand aan hand, begroeten en vervangen.
Door yver aangevuurd, gestemd tot éénen zin,
Leidt haar de reinste vreugd den heil'gen tempel in,
Waar de achtb're wysheid woont, als priesteres gehuldigd,
En lauwerkransen vlecht, aan edelen verschuldigd.

Hier zien we een heerlyk beeld, dat ieders oog verrukt,
Wie heeft den ruwen steen het leven ingedrukt,
En, als Deucalion, op nieuw den mensch geschapen?—
De rust zweeft op 't gelaat, de vriendlyke oogen slapen!
Wy luist'ren, of de mond ook zachtlyk adem haalt,
En bloozen, by 't bedrog, wanneer verbeelding dwaalt!

Wy zien een schoon tafreel van weel'ge korenaren,
By donker eikenloof,—de dauw ligt op de blaren;
De bloemen sieren 't veld, met levendige kleur,
't Is, of Natuur hier faalde en schiep haar, zonder geur!
De trotsche waterval en dartele Najaden,
Die, in een' held'ren stroom, zich, aan den oever, baden,
Het schichtig wild, dat hier zich ongestoord vergast,
De herder, met zyn vee, het muildier en zyn last,
De dorre heuvelen en kronkelende beken
Getuigen, hoe de kunst, op 't dood paneel, kan spreken!

Wy hooren snarenspel, met godlyk maatgeluid,
De kunst drukt waar gevoel, in zachte klanken, uit;
Zy spreekt van vreugde en smart, weet, onze ziel te roeren,
En schynt de zenuwen aan 't speeltuig vast te snoeren!
Zy bootst den donder na, wanneer de storm gebiedt,
Den schrikb'ren wapenklank, der vog'len heilig lied;
Beteugelt woeste drift, bezielt de krygsbanieren,
Vertroost een droevig hart en streelt ontemb're dieren!

Verrukking grypt ons aan, by ed'le poëzy,
Zy streeft, in kracht en zwier, elke and're kunst voorby.
Aan 't werktuig niet geboeid, van grenzen min omgeven,
Behoeft zy stift noch verw, en schildert toch naar 't leven!
Verbeelding voert haar heen, ver over land en meer,
Zy stygt ten hemel op, of daalt ten afgrond neêr,
Schept nieuwe werelden, waar and're zonnen gloren,
En brengt den sterveling, by zaal'ge hemelkoren!—

Maar gy, welsprekendheid! vereenigt al dat schoon,
Uw luister schittert hier en wint den lauwerkroon!
Gy leent van elke kunst, om ryker weêr te geven,
Veredeld, meêr voltooid, tot hooger doel verheven.
Verbeelding voert ook u de gansche schepping door,
Gy treft door maatgeluid en schildert voor 't gehoor,
Doch 't is uw hoofddoel nooit, alleen ons oor te streelen,
Of enkel, tot vermaak, met klank en beeld te spelen;
Gy overtuigt en treft, gy boeit met uwe taal,
En leidt ons, waar gy wilt, in uwe zegepraal!

Gelyk de gouden zon, aan 's hemels blaauwe bogen,
De duisternis verdryft en schittert in onze oogen,
Een vruchtbaar landschap siert, dat, door haar' glans verlicht,
Den reiziger verrukt, waar hy zyn schreden rigt,
En effen paden wyst; daar, 's nachts, in de eigen dreven,
Zwaarmoedigheid en ernst, als by de graven, zweven;
Zoo siert gy wetenschap, zy schittert tot uwe eer,
En legt haar dof gewaad, voor uwen luister, neêr.

De wysbegeerte zoek' naar de oorzaak aller dingen,
Zy pynige Natuur, om haar geheim te ontwringen,
Zy spoor' de waarheid na, waar onze rede gist,
In schemeringen dwaalt en heller leidstar mist.
Van u getrouw verzeld, zal hare leer meer treffen,
Den geest verlustigen, tot hooger vlugt verheffen;
Dan wyst ze ons duidelyk het doel van loon en straf,
En weegt de deugd en schuld, by onze daden, af.
Waar gy hare aandrift roemt, daar zyn wy opgetogen,
Bewond'ren haar vernuft en onnavolgbaar pogen!
Als zy den hemel meet, der starren loop bepaalt,
Op Quito's bergen klimt, in Fahlun's afgrond daalt,
Den oceaan bedwingt met grendelen en deuren,
Den aard van 't licht ontvouwt en onderscheidt in kleuren,
De schepping overziet, by scheps'len, zonder tal,
Eene ouder wereld vindt, in 't mateloos heelal!—

Gy schonkt, welsprekendheid! aan Boerhaave uw vermogen,
Toen zyne wonderen verbaasden aller oogen;
Hervormer zyner kunst, ontdekker der Natuur,
Sprak hy, in uwe taal, met onverdoofbaar vuur,
En scheen een hooger geest, van God ons toegezonden,
Om een verheven leer aan 't menschdom te verkonden!
Hy ging met vasten tred, op 't ongebaande spoor,
Beteugelde den dood en drong zyn' kerker door.
Natuur vergunde hem, by zyne heil'ge pligten,
Om, met gewyde hand, haar sluijer op te ligten;
Toen zag hy, wat nog nooit een sterv'ling had aanschouwd,
Dat, als een diep geheim, geen' mensch was toevertrouwd.
En volk'ren vloeiden zaam, die, van verwyderde oorden,
Den priester der Natuur en haar orakel hoorden!

Hoe dankte 't vroom gemoed, wanneer hy rust genoot,
En hem zyn stille hoeve een koele schaduw bood,
Zyn oog den worm beschouwde, in vruchtb're wandeldreven,
Of nieuwe kruiden vond, om 't leven weêr te geven!
Daar poosde een wyl zyn geest van strengere oefening,
Verhief der dicht'ren lied, by zyner vrienden kring,
Verrukt van Tullius en Cezar's zegevieren,
Der Grieken fyn vernuft en 't vuur der Arabieren!

Roemruchtig sterveling, ô Neerland's duurzame eer!
Als ik uw lykbus zie, kniel ik onwetend neêr,
En voel, daar ik uwe asch eerbiedig koom begroeten,
Een heil'ge huivering van 't hoofd tot aan de voeten!

Welsprekendheid! ô ja! wie kent niet uw waardy,
Gy zet aan wetenschap uw zwier en leven by!
Laat de achtbare oudheid ons vervallen tempels toonen,
Zy wyz' de grafzaald aan, waar voor'ge vorsten wonen;
Men delv' paleizen op en onderaardsche steên,
Beschouw' den offerdienst en heil'ge plegtigheên;
Wy zien slechts puin en stof van 's werelds wisselingen,
En schaduwen des doods, by flaauwe schemeringen.
Doch hoe wordt onze ziel, door uwe taal, geroerd,
Waar ge ons, welsprekendheid! by oude volk'ren voert!
Dan blyven wy niet meêr op zuil en altaar staren,
Maar voelen, daar wy zien en zyn bewonderaren,
Dan denken we in den geest van vroeger volk en tyd,
En leeren hunne taal, aan wetenschap gewyd.

My dunkt, 'k zie hier de schim des achtb'ren Schultens zweven,
Met de eigen majesteit; geëerbiedigd in zyn leven,
Zyn ryzige gestalte en alldoordringend oog,
Waarvoor de booswicht beefde en de ed'le nederboog,
Vertoonden 't heerlykst beeld, dat ooit Natuur verleende!
En met den vlugsten geest zoo treffelyk vereende!
By wysheid opgevoed, in wetenschap volleerd!
In alles altyd groot, door heel Europa vereerd!
Een tolk van 't Morgenland, die veler volk'ren steden,
Den aard van hun bedryf, hunn' wetten kende en zeden,
Van de oevers van den Nyl, de boorden der Jordaan,
Uit Yemen's zandwoestyn, bragt hy ons wysheid aan.
Wy hooren nog zyn stem, zien zyn gelaat en handen,
Zoo als hy Jova's komts beschreef, by de offeranden,
Een sidd'rend leger toonde, als God op Horeb sprak,
Zyn donder rotsen spleet en trotsche ceders brak!
Waar hy 't verheven doel van Moses wet ontvouwde,
En Mahometh's gezag, by zyne leer beschouwde,
Den stuggen Jood ons schetste en fieren Arabier,
Erkende wy zyn kracht en onnavolgb'ren zwier!

Laat vry geschiedenis, bekend met vroeg're dagen,
Van 't rusteloos gewoel der volkeren gewagen,
Hoe 't menschdom, zich gelyk, op 't hele wereldrond,
Altyd een treurspel speelde en dwaas zichzelv' verslond!
Wy wenden de oogen af van bloedige tooneelen,
En weig'ren in de ramp van 't voorgeslacht te deelen.
Doch, zoo ze, in uwe taal, van vorige eeuwen spreekt,
Een wereld ons vertoont, die droevige onrust kweekt,
Zoo zy, door uwen mond, verhaalt gebeurtenissen,
Die, lang voor ons beleefd, nog lang na ons beslissen;
Het zy, zy 't zacht gemoed des braven Titus roem',
Of 't wreede tygerhart van 't monster Nero doem',
Het zy, zy ons bedroev', waar deugd en armoê schreijen,
Of barsten doet van spyt, daar lage slaven vleijen:
Dan leert ze, ofschoon geweld de waarheid bang verbied',
En geesselt den tiran, als hy zyn' weêrga ziet!

Wien meêr welsprekendheid! gaaft gy uw zwier en leven,
Dan aan den edlen Hooft, door deugd en staat verheven!
Getuig, ô Nederland! zoo duur aan hem verpligt,
Hoe grootsch eene eerezuil hy u heeft opgerigt!
Getuig, zoo gy zyn taal niet zyt geheel vergeten,
En ge uwer vad'ren lof nog hooren kunt en weten!
Hoe fyn zyn oordeel schift, hoe vloeijend' hy verhaalt,
Hoe levendig hy schetst en juist zyn' helden maalt!
Wy hooren by den troon vergeefs den landzaat smeeken,
Den staatsman, in den raad, naar zynen inborst spreken,
Hy voert ons in 't paleis, waar 's Dwing'lands oog verschrikt,
Europa beven doet, der volk'ren lot beschikt.
Wy zien Flips yz'ren roê, zy tuchtigt voor onze oogen,
Waar Alva menschen trapt, by tranen onbewogen;
Wy krimpen, waar zyn wrok den gruwel dryft tot spel,
De rook der pyniging den vuurpoel toont der hel!
Maar juichen, als een volk, getergd door euveldaden,
Zyne onderdrukkers straft, met schande en vloek beladen!

Gy gaaft welsprekendheid dat volk de schoonste taal,
Van and'ren dwaas miskend, maar ryk in woordenpraal.
Hoe zouden we uw geschenk, voor vreemden tooi verachten,
Onze eenige erfenis van vrome voorgeslachten?
Zou zy weldra versmaad, met ouderlyke zeên,
De stroeve noodhulp zyn van 't onbeschaafd gemeen?
Neen, wat de tyd ook sloop', zy blyve door u veilig,
De tolk van Nederland, der zanggodinnen heilig!
De taal, die 't nageslacht, in schooner dagen, spreekt,
Door wetenschap verrykt, door kunsten aangekweekt!—
Of zou der vad'ren lof niet meêr de zoonen streelen,
Onze eerzucht zyn verdoofd, om in dien roem te deelen,
Deze eeuw gevoelloos zyn voor duurzame eer en schand,
Dien luister nooit weêr zien, in 't kwynend Vaderland?
Neen Edelen! wier naam zal by ons eeuwig leven,
Uw voorbeeld zy genoeg, om moedig na te streven!
Zoo volgen wy uw spoor en bogen op uwe eer,
Zoo straalt uw gloriezon op uwe zoonen neêr.

Hanc cogitandi pronuntiandique rationem, vimque dicendi, veteres Græci sapientiam nominabant.

CICERO.

Bericht.

De Directeur tot de zaken van Landbouw Kunsten en Wetenschappen heeft het genoegen, aan de Ingezetenen van Batavia en omliggende plaatsen te kunnen berigten, dat ingevolge den last van Hunne Excellentien de Commissarissen Generaal over Nederlands Indien, het Schoolgebouw op Weltevreden thans nagenoeg in gereedheid gebragt is, en dat het openbaar onderwys der jeugd in hetzelve aanvang zal nemen op Maandag den 21sten February aanstaande.

Aangaande de Voorwaarden, waarop de Kinderen in deze School zullen aangenomen en onderwezen worden, alsmede aangaande de Reglementen en Orde, voor dezelve vastgesteld, kan men nadere informatien bekomen by den Schoolonderwyzer J. K. MEIS, in het gem. Schoolgebouw, by wien ook de noodige Schoolboeken zullen te bekomen zyn.

Aan de Ingezetenen, in de nabyheid van het voorn. Schoolgebouw woonachtig, wordt aldaar thans de gelegenheid aangeboden, om aan hunne kinderen het eerste en noodzakelyke onderwys te doen erlangen.

In deze School, door welker plaatsing en inrigting tevens op eene voldoende wyze voor de gezondheid der kinderen gezorgd is, zullen de kinderen in de eerste beginselen van kennis en beschaving, als lezen, schryven, de gronden der Nederduitsche taal, het rekenen en verdere noodzakelyke kundigheden worden onderwezen, zullende dit onderwys zoodanig worden ingerigt, dat hetzelve tevens zal strekken kunnen tot eene trapswyze ontwikkeling van de verstandelyke vermogens der kinderen, ter vorming van hun hart, en ten einde uit hen deugdzame geschikte en nuttige Leden der Maatschappy aan te kweken.

Ter bereiking van dit doel zullen de wetten en verordeningen, welke voor het lager Schoolwezen in Nederland zyn ingevoerd, en die aldaar reeds eenen krachtdadigen invloed op de verbetering en volmaking van hetzelve gehad hebben, zoo veel mogelyk ook in deze School worden opgevolgd. Overeenkomstig dezelve en onder de leiding van onderwyzers, die reeds door de werkelyke uitoeffening der verbeterde leerwyze in het Vaderland met den geest en de bedoeling dier wetten zyn bekend geworden, zal aan de kinderen het leeren worden gemakkelyk gemaakt, zoo door eene gepaste verdeeling van dezelven in klassen, als door eene goede orde en opvolging in het onderwys, geregeld naar de bevatting en trapswyze ontwikkeling van het denkvermogen der kinderen, en laatstelyk door eene beredeneerde keuze en het gebruik van geschikte en opzettelyk daartoe vervaardigde schoolboekjes, van dewelken reeds een ruime voorraad, ten dienste der schoolen in deze kolonie, uit het Vaderland is overgezonden; terwyl al verder afwisseling van onderwerpen, gepaste belooning van vlyt en vorderingen, vermyding van alle ligchamelyke straffen, en over het algemeen eene bevallige leertrant en zachte behandeling, de middelen zullen zyn, waardoor de onderwyzers zullen trachten den leerlust der kinderen op te wekken en gaande te houden, en derzelver liefde, achting en openhartigheid te verwerven.

Maar de bereiking van het voorgestelde doel zal niet minder afhankelyk zyn de algemeene belangstelling waarmede deze nieuwe schoolinrigting zal ontvangen worden; van eene, op overtuiging van derzelver nuttigheid gevestigde welwillende medewerking van ouders en voogden, vooral van het bestendig en on-

afgebroken ter school zenden der kinderen en van eene goede huisselyke opvoeding buiten den schooltyd; door welk een en ander op eene krachdadige wyze de pogingen der onderwyzers zullen ondersteund, en de weldadige bedoelingen van het bestuur bevorderd worden.

Mogt dan zulk eene algemeene belangstelling en eensgezinde zamenwerking weldra uit het aantal van kweekelingen en uit den bloei dezer school blykbaar zyn, en alzoo ter gunstige voorbeduiding verstrekken voor de meer algemeene maatregelen, waarvan deze instelling slechts een begin en eerste grondslag is, en door dewelken Hunne Excellentien de Commissarissen Generaal een verbeterd school-onderwys in deze geheele kolonie zullen invoeren, ten einde alzoo ook bevorderlyk te zyn aan de volmaking van dat gedeelte van algemeen volksbelang, hetwelk de eerste bron is, waaruit verlichting, beschaving en maatschappelyke deugden moeten voortvloeijen.

De Directeur tot de zaken van Landbouw Kunsten en Wetenschappen op Java en naburige Eilanden.

C. G. C. REINWARDT.

BATAVIA, *den* 7 *February* 1817.

Advertentie.

PRESIDENT en Raden van Finantien als daartoe gemagtigd by Besluit van Commissarissen Generaal van den 14den January 1817, No. 21, maaken by dezen bekend, dat de Resident van Buitenzorg en den Ontvanger van 's Lands regten te Batavia, provisioneel zullen blyven voortgaan, met het in vorderen van alle belastingen in de ommelanden en bovenlanden, ieder in hun ressort, volgens de grensscheiding, by Proclamatie van den 10 Augustus 1815. bepaald.

President en Raden van Financien,
H. W. MUNTINGHE.

Ter Ordonnantie van dezelven,
De Secretaris van President en Raden voornoemd.
BOUSQUET.

BATAVIA, den 7 Feb. 1817.

Advertentie.

PRESIDENT en Raden van Finantien, als daartoe by besluit van Hunne Excellentien Heeren Commissarissen Generaal geautoriseerd, maken by dezen bekend, dat op den 15den February aanstaande, des morgens ten 10 uren, in het Gouvernements-huis op Molenvliet, aan de meestbiedenden by Publicke Vendutie, tegens kontante betaling, in klinkende zilveren munt-specie, verkocht zullen worden VYFTIEN DUIZEND PICOLS goede Jaccatrasche Koffy-boonen; waar van

10,000 picols op Batavia, }
5,000 —— — Indramayo, } zich bevinden.

Zullende de Conditien waarop deze verkoop zal geschieden, ter Secretary van den Raad voornoemd, op den 3de February aanstaande, en volgende dagen ter lezing liggen.

BATAVIA, den 24sten January 1817.

President en Raden van Finantie,
H. W. MUNTINGHE.

Ter ordonnantie van dezelve,
De Secretaris van President en Raden voornoemd,
BOUSQUET.

Bekendmaking.

BY besluit van Hunne Excellentien de Commissarissen Generaal over Neerlands Indien, in dato 5de January 1817. bepaald zynde dat het nieuwe Vendu-departement geopend zal worden, met den 1sten February 1817. Zoo worden by dezen van wegens Superintendent en Vendu-meesteren kennis gegeven, aan alle die geenen welke onder Borgtochten hun Crediet genoten hebben, by het Vendu-departement, zich van nieuwe Borgtochten te voorzien, indien zy van het verder Crediet willen genieten; terwyl de oude Borgtochten gepasseerd by het Vendudepartement, zullen blyven in securiteit, tot de afdoening van hunne oude Schulden.

BATAVIA, in het Vendu-kantoor, den 25sten January 1817.

F. P. SEENA. *Sec.*

Kweek-school voor de Zeevaart.

Door de ruime inschryvingen reeds gedaan, en op hoop van verdere te ontvangen fournissementen; is de ondergeteekende Kommissaris over het Vaderlands Fonds ter aanmoediging van 's Lands Zeedienst, in staat gesteld, om de bepaalde gratificatien, alhier even als in Holland te kunnen uitdeelen, *aan Weduwen, Kinderen, en Ouders van de in 's Lands dienst gesneuvelde Zeelieden, en aan verminkten en gekwetsten by gemelde Marine.* Nodigende mitsdien dezulken die in de termen vallen zig te dien einde aantegeven.

BATAVIA, den 6den February 1817.

VEECKENS,
Kommissaris.

Bekendmaking.

DE ondergeteekenden nemen de vryheid aan het publiek bekend te maken, dat zy met goed keuring en onder sanctie van het Gouvernement eene INTEEKENING hebben geopend, ter gemoetkoming der ongelukkigen, welke by den laatsten brand te Port Louis, in Mauritius, geleden hebben.

De Inteekening zal kunnen geschieden, in hunnen Negotie-huizen te Batavia en te Samarang, en by den Heer *C. D. Grieve*, te Sourabaya.

DEANS, SCOTT & Co.

For Circulation.

THE undersigned beg to inform the Public, that under the sanction of Government they have opened A SUBSCRIPTION for the relief of the unfortunate Sufferers by the late fire at Port Louis, Mauritius.

Subscriptions will be received by them at their Offices at Batavia and Samarang, and by Mr. *C. D. Grieve*, at Sourabaya.

DEANS, SCOTT & Co.

Vendu Advertissementen.

Door Vendumeesters zullen de volgende Vendutien worden gehouden, als:

Op Maandag, den 10den February 1817.

VOOR het sterfhuis van wylen *J. Adriaansen*, staande op de hoek van de Lepelstraat, van een restant negotie goederen, als europiesche zeildoeken, zeilgaren en touwwerken inzt. staal in vaatjes, vergulde hangstolpen, huismeubelen, zilver werken, slaven en wat meer.

Op Dingsdag, den 11den February 1817.

VOOR het Negotie-huis van *J. van Reenen & Co.* staande aan de oostzyde van de groote rivier, van huismeubelen, zilverwerken, slaven, wagen, paarden, bier &a. &a.

Op Woensdag, den 12den February 1817.

VOOR het sterfhuis van wylen den chinees *Tan Tongking*, staande op de Chineesche-kamp over Toko-tiega, van huismeubelen, goud en zilver werken, wagen en paarden, slaven &a. &a.

Op Donderdag, den 13den February 1817.

VOOR het sterfhuis van wylen *J. Adriaansen*, staande op de hoek van de Lepelstraat voor rekening des boedels van wylen *Jan Dessewage*, van goud en zilverwerken, huismeubelen, wagen, slaven, en andere goederen meer.

Op Vrydag, den 14den February 1817.

VOOR het Negotie-huis van *Van der Kaa, Haste en Comp.* staande aan de west zyde van de groote rivier, voor rekening van belanghebbende, aangebragt, per het schip Sourabaya kaptein *Lane*, van medicynen, gevulde likeur kelders, verfwaaren, penceelen, edammer kaazen, spykers, spiegels, leege leggers en laaken, &a. &a.

*** Getrouwd, door den Assistent Resident,

WILLEM VAN GENT, *1ste Luitenant by het 2de bataillon 5de regiment Infanterie van Ligne.*

met

AURELIA DETELLE.

DJOCJOCARTA, }
den 12den Jan. 1817. }

Advertentie.

ALLE de genen die iets te pretenderen hebben, of schuldig zyn, aan den Boedel van wylen den Wel-Edele Gestrenge Heer *Jacobus Theodorus Reynst*, worden verzocht daarvan opgave te doen, binnen den tyd van zes weken van heden af gerekend, aan den ondergeteekende in kwaliteit als Executeur in gemelde boedel.

P. A. REYNST.

Kleinoord op Jaccatra den 23 *Jan.* 1817.

Advertentie.

ALLE de genen die iets te pretenderen hebben, dan wel schuldig zyn, aan den boedel van wylen de Heer J. DESOVAGI, gelieven daar van opgaven of betaling, te doen, aan de ondergeteekenden, binnen de tyd van een en een halve Maand; en alle de genen waar voor wylen de Hr. J. DESOVAGI zich als borg verbonden heeft, worden verzocht zich van anderen borgen te voorzien binnen de tyd van twee Maanden. Alle die binnen dezen tyd niet op komen, zullen geene aanspraak meer hebben op gemelde boedel.

C. ROOS,
J. G. WOLFARTH,
J. VAN DEN BERG.

Advertentie.

ALLE de genen die iets te pretenderen hebben van, dan wel Schuldig zyn, aan den boedel van wylen den Heer *Rambuch*, gewezen Supercarga van het onlangs alhier gearriveerd Schip *Sourabaya*, worden mits dezen verzocht daar van, binnen den tyd van eene Maand na dato opgave te doen, ten Kantore van den ondergeteekenden.

BATAVIA, den 25sten January 1817. } A. VINCENT, *Sec. der Weeskr.*

Advertisement.

ALL persons having claims upon the Estate of the late DANIEL ZURHORST, are requested to make known their claims on or before the 15th March 1817, to THOMAS RUTTER and J. R. FREWIN, Executors named in his Will, and all persons indebted to the Estate are requested to settle the same.

BATAVIA, 31st January 1817.

Bekendmaking.

ALLE die geenen die iets te pretenderen hebben dan wel schuldig zyn, aan wylen GONSALVO, gelieve daar van opgave te doen in den tyd van een maand, gerekend van den 15den February tot den 15den Maart, aan J. C. PEREIRA.

Advertentie.

ALLE de genen die iets te pretenderen hebben, of schuldig zyn, aan den Boedel van wylen den Hr. P. REYSING, worden verzocht daarvan opgave te doen, binnen den tyd van drie weken van heden afgerekend, aan den ondergeteekende in kwaliteit als Executeur in gemelde boedel.

W. H. EVERTS.

BATAVIA, *den* 8 *Feb.* 1817.

Bekendmaking.

DEN ondergeteekende maakt bekend, tot zyne gemagtigden te hebben aangesteld de *Heeren* VAN DER KAA, HASTE *en Co.* verzoekende een ieder die pretensien op hem moge hebben, of wel aan hem schuldig zyn, aan gemelde Heeren zich te adresseren binnen de tyd van veertien dagen.

BATAVIA, den 4 February 1817.

F. P. A. MARTHEZE.

GEDRUKT TE BATAVIA,
OP
's LANDS DRUKKERY.

Byvoegsel tot de Bataviasche Courant.

ZATURDAG, DEN 8STEN FEBRUARY, 1817.

Advertentie.

WM. BERKHOFF, maakt door deze bekend dat hy gedurende zyne afwezendheid tot zyne gemagtigden, heeft verzocht en aangesteld de Heeren J. C. ROMSWINCKEL, en G. C. VAN RYCK.

BATAVIA, *den* 21 *Jan.* 1817.

Te Koop,

EEN TUIN, gelegen op Ryswyk, naast de *Societeit de Harmonie*, te bevragen by den Eigenaar en den Heer G. C. VAN RYCK.

Uit de hand te Koop.

EEN HUIS en ERVE, geleegen aan de weg op Goenoeng Saharie, te bevragen by den eigenaar

J. HOOYMAN.

Advertentie.

H L. SENN VAN BASEL, presenteerd uit de hand te Koop, zyn TUIN op Molenvliet.

TE KOOP,

EEN HUIS op Ryswyck, te bevragen by den ondergeteekenden.

E. HECKERS.

BATAVIA, *den* 4 *Feb.* 1817.

Advertentie.

VAN DER KAA & HASTE, hebben het genoegen, hunne vrienden, en het verdere publiek bekend te maken, dat van dato dezes in hun Negotie-huis als kompagnon is ingetreden, de Heer *F. Byberg*, zullende voortaan alle de zaken van het huis, onder de firma van *van der Kaa, Haste en Co*, gecontinueerd worden.

BATAVIA, *den* 30 *Jan.* 1817.

Advertentie.

PASSAGIE naar Holland per het Amerikaansche schip *MARCELLUS*, hebbende goede gelegenheid voor famillien of enkelde personen; informatie te bekomen aan het Negotie-huis van *van der Kaa, Haste en Co.*

BATAVIA, *den* 30 *Jan.* 1817.

Vracht naar Amsterdam.

PER het Hollandsche schip SOURABAYA, gevoerd door den Kapitein *W. LANE*, groot circa 500 Ton, informatie te bekomen aan het Kantoor van *van der Kaa* en *Haste*, op de Groote rivier.

Advertentie.

OP Dingsdag den 11den dezer, zal aan het Negotie-huis van *J. van Reenen en Co.* per Vendutie worden verkocht, eenige Slaven, en een gedeelte der nagelatene goederen van de naar Europa vertrokkene Heeren *Lintelo, Vorst*, &a. &a. als:

SLAVEN.

Een Koetzier, rydende vier paarden,
— Koetzier,
— Koetzier, rydende met vieren, met zyn vrouw, fyne naaister,
— Staljonge,
— Dito,
— Dito,
— Dito,
— Dito,
— Lyfjonge,
— Dito,
— Naaister en Huismeid,
— Huismeid.

Voorts de volgende artikelen

Nieuwe caricles en bendys, koetsen, een capchais, een rypaard, eenige spannen wagen en buggy-paarden, eenige kandikanten met en zonder togt-koren, banken, kasten, spiegels, stoelen, &a. &a. mede een restand goed Hollandsch bier op vaten, uit de brouwery *De Valk*, ook noch eenige nieuwe goude horologies en snuifdoozen, alsmede zilver werken, welke daags bevorens te zien zyn.

Advertentie.

OP Vrydag den 28ste dezer, zal door Vendu-meesteren, Vendutie worden gehouden voor het huis No. 16, aan de oost zyde van de Tygersgragt, van eene verzameling nieuw uitgekomene Boekwerken, Kaarten en Plaaten in het Koningryk der Nederlanden, meest betrekkelyk de Jongste Staatkundige en andere Gebeurtenissen in Europa, waar van onlangs de catalogus is rond gezonden, zoo meede eenige School-boeken, Muziek Instrumenten en Muziek-werken, bestaande in Quintetten, Quartetten, Harmonie en Clavier Muziek, benevens eenige Pourtraitten van de beroemste Componisten, &a.

BATAVIA, den 7 February 1817.

Advertentie.

AANGEBRAGT per het Amerikaansche schip *MARCELLUS* Capt. *Oxnard*, een party Rondhoute en Yzer, te bevragen by *van der Kaa & Haste*.

Bekendmaking.

BY *J. van Reenen & Co.* ligt ter inspectie en in zyn geheel te koop, een facturtje per het schip Sourabaya aangebragt; bestaande uit billard en andere lakens, trypen met dies toebehooren, kreppen, taffen en linten in soort, handschoenen, vergulde spykers, gerookte zalmen, kazen, roode wyn, azyn op flesschen, jenever in kelders, bier &a.—als mede kerk-woorden en andere boeken.

Advertentie.

BY *J. J. Westerman*, op de Groote Rivier naast het kantoor van de Heeren *van der Kaa & Haste*, zyn voor kontante betaling te bekomen de ondervolgende goederen aangebragt per de Hollandsche shepen *de Sourabaya, de Elizabeth Johanna*, en het Amerikaansche schip *de Conestoga*; als:

Roode Wyn in kisten van 50 tot 150 bottels a		Spd. 7 per douzyn.
Rynsche dito in dito 150 bottels ..	—	8 dito.
Moezel dito in dito 150 dito	—	8 dito.
Bordeaux in vaten	—	75 per vat.
Hollandsch ligt en zwaar Bier ..	—	18 dito.
Selserwater de mand inhou-dende 50 kruiken	—	18 per mand.
Engelsche Porter Bier	—	30 per vat.
Een achtste vaatje Boter	—	18
Een zestiende vaatje dito	—	10
Een kelder Jenever	—	12
Een douzyn Cyder	—	6
Een Ham	—	6
Een Edammer Kaas	—	1
Een ell, zwart, blaauw en groen Laken	—	10 de el.
Een ell, dito, dito dito Casemiereu	—	5 dito.
Een ronde fyne Hoed met Oranje kokarde	—	9
Een Oxhoofd Wyn-azyn	—	80
Zweedsch Yzer	—	6½ per pikol.
Engelsch dito	—	5½ dito.
Touwerken de 100 pond	—	16
Ankers dito dito	—	12
Lyn Olie de kelder	—	15
Spermacetie Kaarsen een kistje ..	—	40
Lidige Bottels de gros	—	12
Differente couleuren van Lakens de ell	—	9
Casemieren de ell	—	4½
Engelsche Chitzen per stuk	—	20
Salemporis	—	15 per stuk.
Linnen voor banken kleed	—	10 dito.

Advertentie.

BY *N. Rundberg*, op groot roea Mallakka No. 17 zyn te bekomen de ondervolgende goederen, als medicamenten in kistjes, beste bark in flesschen, magnesia, angelica, pepermint, pepermint-koekjes in flesschen, spiritus lavendel, lavendel-water, calomel, brandewyn-bitter, mostard, paarlegord, visch sauzen, wyn azyn in bottels, likeuren, sousysen de boulogne, zalm, tongen en haring in vaatjes, Engelsche fyne sitzen, lederen ronde hoeden, scheerzeep, huismeubelen in soort, brandewyn, jenever, claret, port-wyn en Jamaica rum in bottels, glas werken en amandelen, &a. &a.

Advertentie.

IN het Huis No. 16, aan de Oost zyde van de Tygersgracht, is te bekomen eene geringe kwantiteit beste roode Haut-brion en Medoc wyn, in heele en halve bottels, nu onlangs door de Heeren *Gifken, Kuiper* en *Bonn*, zelf uitgezonden met het schip SOURABAYA. Ook zyn aldaar nog te bekomen eenige vaten ligt en zwaar bier, gebrouwen volgens het recept van het voormaals alhier zoo beroemde ankerbier, van dezelfde qualiteit als in 1815 alhier aangebragt met het schip de *Zeeploeg*.

BATAVIA, den 18 Jan. 1817.

Advertentie.

BY J. HOMMES, in de Jonkerstraat, is voor kontante betaling te bekomen de ondervolgende goederen, aangebragt per de scheepen de *Exchange*, de *Sourabaya*, en de *Java*, als zeer pragtige penduies loopende 14 dagen, bamboniers en bamboniers bellen, naaldekookers, tandestokers, vingerhoeden, borduurkokers, snuyfdozen, spiegels van verscheidene soorten, koffers, schryfkistjes, scheerdozen, hang en tafel stolpen, lampglaze en verscheidene soorten van glaswerken, roode en rynsche wyn, spa-water, jenever, brandewyn, likeuren, boter, rook en snuyftobak, keukenzuur, sla-oly, laken en casemirens, zyde en catoenekousen, mans en vrouwe hoeden, rykgeborduurde opslagen en kraagen, passemente lovertjes, zilvere epauletten, dragons en troetels koperdraat, Engelsch en Zweedsch yzer, staal, touw werk, &a.

BATAVIA, 6 Feb. 1817.

Advertentie.

BY *J. J. Gildenhuis*, op de Tygersgracht zyn voor kontante betaling te bekomen de ondervolgende goederen aangebragt, per het Hollandsch schip Java.

Roode wyn in kiste van 12 douz. a	Spm.	7 per douz.
Een kelder genever, ...	—	10
Zweedsch yzer, ...	—	6½ per picol.
Staal, ...	—	16 per do.

Als mede

1½ duims planken lang 20 a 22 voeten	Sp.	1½ per pl.
2 dito dito	—	2 ———
3 dito dito	—	3 ———
heele latten		12 stuiv. pr. st.
halve dito		6 —— ———
heelen dak ribben		30 —— ———
halve dito		25 —— ———

Uit de hand te Koop.

EEN patent opstaande PIANO-FORTE, ieder toon met drie snaren van *Clementi en Co.* à London, te bevragen by *J. van Reenen en Co.*

Advertentie.

UIT de hand te koop, een span van vieren Arabiers schimmel Paarden, en twee dito ryd Paarden, nader informatie by.

A. MICHIELS.

Bekendmaking.

IN de nacht tusschen den 19den en 20sten January is de voorgaanlery aan het woon-huis van den ondergeteekende staande op de hoek van de Molenvlietschendyk op eene behendige manier opengebroken en daaruit gedragen geworden het grootste gedeelte der zich daarin bevindende Meubilaire goederen. En vermits zich onder dezelve bevinden, twee, op Marmere tafels gestaan hebbende Pendules, welke zeer kenbaar zyn, gebruikt hy de vryheid, het Publiek hiervan te informeren, met vriendelyk verzoek, om den persoon of personen, door welke dezelve ter koop mogten worden aangeboden, in verzekering te willen doen nemen en hem daarvan kennis te geven.

J. G. BAUER,

BATAVIA, den 23 Jan. 1817.

Advertentie.

DIRIGERENDE Leden van de SOCIETEIT DE HARMONIE, in de buiten Nieuwpoort-straat, verzoeken de Heeren Leden dier Societeit om ten spoedigste hunne agterstallen te willen voldoen, zullende die geenen dewelke hier aan in gebreke blyven, regterlyk daar toe worden aangemaand.

Namens Dirigerende Leden,
W. A. KEUCHENIUS, *Sec.*

BATAVIA, *den* 5 *Feb.* 1817.

ALGEMEENE Vergadering in de SOCIETEIT DE HARMONY op Ryswyk, op Maandag den 10den February 1817, s' avonds ten half zeven uren.

F. BREDERO, *Sec.*

GEDRUKT TE BATAVIA,
OP
S'LANDS DRUKKERY.